



**SMART TA'LIM SOHASIDA ZAMONAVIY INNOVATION
TEKNOLOGIYALARNI RIVOJLANTIRISH**

Teshaboyeva Madinaxon Axmadjanovna

JizPI "Transport vositalari muhandisligi" kafedrası assistenti

Zamonaviy ta'lim va uning ahamiyati. Doimiy o'zgaruvchan dunyo davrida bilimlarning sifati va dolzarbligi asosiy omillarga aylanib bormoqda, bu esa ta'lim dasturlarini ishlab chiqishga ilmiy yondashuv zarurligini taqozo etadi. 21-asr ta'limi yoki "aqlli" ta'lim quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- hayot yo'llarini mustaqil rejalashtirish;
- o'z qobiliyatlari va shaxsiy o'sishini bilish;
- shaxsiy martaba, shuningdek, jamoat manfaati va iqtisodiy jarayonlarga hissa qo'shish.

Axborot texnologiyalarining (IT) raqamli davrida aqlli ta'lim turli manbalardan olingan turli xil audio, video materiallar va grafiklardan faol foydalanishni talab qiladi. Tizimning moslashuvchanligiga alohida e'tibor beriladi:

- talabalarning ehtiyojlariga tezda moslashish qobiliyati;
- zamonaviy internet standartlari va ta'lim muassasalari o'rtasidagi o'zaro hamkorlik asosida yangi ta'lim paradigmasini yaratish.

Geografik joylashuvi yoki moliyaviy imkoniyatlaridan qat'i nazar, bu yondashuv jamiyatning barcha qatlamlariga kirish imkoniyatini ochib beradi. Axborot hayotning ajralmas qismi bo'lgan dunyoda texnologiyani ta'lim jarayonidan chiqarib tashlash mumkin emas. Ta'limda texnologiya integratsiyasi bo'yicha muhokama faol va ko'p qirrali:

- turli raqamli yechimlardan foydalanish zamonaviy ta'limning asosiy vazifasiga aylanib bormoqda.

Aqlli ta'lim talabalarni har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan: universitetlar va korxonalar o'rtasidagi hamkorlik kasbiy kompetentsiyalarni yaxshilashga, shuningdek, shaxsiy o'sishga yordam beradi. Ta'lim tuzilmalarini shakllantirishning ilg'or texnologiyalarini joriy etish ustuvor vazifa hisoblanadi:

- multimedia treninglari odatiy holga aylanmoqda;
- eng yangi interaktiv vositalardan foydalanish yuqori sifatli natijalarni ta'minlaydi.

Aqlli ta'lim tabiiy ravishda kundalik hayotga mos keladi va an'anaviy ta'lim chegaralarini kengaytiradi. U universal bo'lib, uzluksiz ta'lim jarayoniga qaratilgan:

- interfaol doskalar talabalar konsentratsiyasini oshiradi;
- materialning so'rilishini tezlashtirish.

Shunday qilib, innovatsion texnologiyalardan foydalanish orqali ta'lim dinamik va ijodiy tekislikka o'tadi. Bilimlarni uzatishda eskirgan yondashuvlardan voz kechish o'quvchining individual muvaffaqiyatini yangi bosqichda shakllantirishga yordam beradi:

- aqlli texnologiyalardan foydalanishning xalqaro standartlari allaqachon keng e'tirof etilgan.



TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR



Zamonaviy ta'lim sharoitida asosiy e'tibor bir tomonlama o'qitishdan o'quvchilarning faol o'zaro ta'siriga o'tmoqda, bu esa yangi kompetensiyalarni shakllantirishga yordam beradi. Bu vositalarni ta'lim jarayoniga chuqur integratsiyalash zamonaviy ta'limning ajralmas qismiga aylanib bormoqda.

Zamonaviy ta'lim tizimlari universal standartlar va raqamli platformalarga asoslangan bo'lib, ta'lim muassasalari va talabalarning sa'y-harakatlarini ixtisoslashtirilgan o'zaro hamkorlik protokollari orqali birlashtiradi - Evropada so'nggi o'n yilliklardagi misollar bilan hamkorlikda innovatsion yondashuv. Bundan tashqari, ta'limda aqlli texnologiyalardan foydalanish xalqaro resurslardan foydalanishni osonlashtiradi va o'quv jarayonlarini individuallashtirish orqali tizimning moslashuvchanligini ta'minlaydi.

Aqlli pedagogikaning global tatbiq etilishi quyidagilarni kafolatlaydi:

- har bir talabani hisobga olgan holda o'quv jarayonini shaxsiylashtirish;
- o'qituvchi va talaba o'rtasidagi uzluksiz muloqot;
- materialni singdirishni optimallashtirish;
- o'quv makonini vaqt va joy bo'yicha moslashtirish.

Universitetlar uchun SMART ta'limni joriy etish alohida ahamiyatga ega bo'lib, bu ilmiy muhitda ayniqsa muhimdir. Bu intellektual texnologiyalar tamoyillariga qat'iy rioya qilishni talab qiladi:

1. Shaxsiy ta'lim rejalarini ishlab chiqish.
2. O'qituvchi va talabaning doimiy o'zaro munosabati.
3. Axborotni assimilyatsiya qilish jarayonini takomillashtirish.
4. Ta'lim sharoitlarini optimallashtirish.

Shunday qilib, aqlli texnologiyalar ta'limga yondashuvni tubdan o'zgartirib, uni yanada samarali va shaxsiylashtiradi. Hozirgi vaqtda oddiy elektron ta'limdan (e-learning) "aqlli" - Smart Education ga o'tish mavjud. "Aqlli" tushunchasi quyidagilarni nazarda tutadi:

- resurslarning xilma-xilligi;
- multimedia imkoniyatlaridan maksimal darajada foydalanish;
- talabalarning darajasi va ehtiyojlariga bir zumda moslashish.

Ta'lim jarayonida bunday texnologiyalardan foydalanish eskirgan usullarni yengib o'tish, o'qitish sifatini oshiradi. Bugungi talabalar endi an'anaviy vositalar bilan cheklanib qolmaydilar, ularni jalb qilish uchun yangi yondashuvlar va innovatsiyalarni talab qiladigan mobil qurilmalardan foydalanish imkoniyati mavjud. Ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy omili sifatida smart-texnologiyalarni faol joriy etish tavsiya etiladi.



TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR



FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Khakimova Sanobar ta'limda smart texnologiyadan FOYDALANISH//International scientific-practical conference on the theme: «Information technology, networks and telecommunications ITN&T-2023» S. 735-737.
2. Дмитриевская Н.А. Смарт образование. Режим доступа: <http://www.myshared.ru/slide/72152/>.
3. Лапчик М. П. Дистанционные технологии в системе инновационного педагогического образования // Инновации в непрерывном образовании. 2011 №2. С. 5-10.
4. Тихомиров В.П. Мир на пути к SmartEducation. Новые возможности для развития // Открытое образование. 2011 №3. С. 22-28.
5. Бектурова З.К., Вагапова Н.Н., Филиал АО «НЦПК «Эрлеу» ИПК ПР по г. Астане, г. Астана 3 (2015).